

N:o 69.

Ank. till Riksd. kansli den 27 april 1896 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af § 11 i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Från Andra Kammaren har till lagutskottet öfverlemnats en inom samma kammare af Herr *L. Eriksson* i Bäck väckt motion n:o 149, af följande lydelse:

»Af statistiska centralbyråns berättelse för år 1892 rörande den kommunala rösträtten finner man, att i allt för många kommuner de stora fyrktalen helt och hållet beherska de mindre utan möjlighet för de senare att göra sig gällande. Af landsbygdens 2,386 kommuner är det 44, der en person ensam innehar mer än halfva fyrktalet, 596 personer innehafva hvar för sig mer än $\frac{1}{5}$, 1,966 personer innehafva mer än $\frac{1}{10}$, och 5,812 personer innehafva mer än $\frac{1}{20}$ af sina respektiva kommuners hela fyrktal. Högsta fyrktalet på en hand utgjorde enligt nämnda berättelse 48,114 fyrk. Äfven der högsta fyrktalet på en hand inom ett helt län ej går högre än till 2,455 fyrk, finnas dock 266 personer, fördelade på 88 kommuner, som hvar och en har mer än $\frac{1}{20}$ af sina kommuners hela fyrktal, hvilket i medeltal blir 3 stycken inom hvar af dessa, och dock är det inom detta län endast 111 personer, som hafva mer än 250 fyrk.

Vid sådant förhållande kan det ej blifva någon nämnvärd förbättring att nöja sig med den anspråkslösa begränsning af den kommunala rösträtten, som lagutskottet upprepade gånger föreslagit, Andra

Kammaren lika ofta antagit och Första Kammaren äfvenledes lika ofta afslagit.

En annan grund måste således utfinnas för en kommunal rösträttsreform, om den skall blifva tillräckligt kraftigt verkande. Det är svårt att uttänka en dylik reform, som följer en allmän regel och är fri från godtycke. Men detta är ej heller det viktigaste, utan det är, att den önskvärda reformen, i så hög grad som omständigheterna vid dess genomförande tillåta, efter rättvisa och billighet afväger röstfördelningen mellan innehafvare af de stora och de små fyrktalen och så vidt möjligt utan att någondera parten derpå blifver lidande. De hittills föreslagna begränsningarna, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ eller $\frac{1}{20}$ af kommunens hela fyrktal hafva alla det felet, att de verka olika i olika kommuner på samma fyrktal. Men för att en rösträttsreform skall hafva någon utsigt att blifva tillfredsställande, verksam och beständande, måste den vara afpassad så, att den verkar lika på samma fyrktal öfverallt i landet och på samma gång tillbörligt minskar de stora fyrktalens herravälde öfver de små. Då emellertid i kommuner med relativt låga fyrktal ej något så kalladt fyrkvälde af någon betydighet torde förekommit, anser jag, att fyrktal till och med 100 bör bibehållas vid sitt fulla röstetal; hvar-efter ingen ökning förekommer upp till 131 fyrk. Denna fyrkklass af 30 fyrk ökas med 10 för att utgöra nästa fyrkklass upp till 171 fyrk, och erhålles derfor 120 röster. Denna sista fyrkklass af 40 fyrk ökas också med 10 för att utgöra nästa klass upp till 221 fyrk och motsvarar då 140 röster o. s. v. Hvarje röstklass utgöres af 20 röster, och till föregående fyrkklass läggas 10 fyrk för att bilda efterföljande klass, hvarigenom åstadkommes en progressiv ökning af det verkninglösa fyrktalet.

På grund af hvad jag nu anfört, får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att § 11 i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, sådan denna § lyder i kongl. förordningen den 26 oktober 1888, måtte få följande förändrade lydelse:

§ 11.

Röstvärdet skall beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal enligt nedanstående tabell. Från och med 1 till och med 100 fyrk en röst för hvarje fyrk.

Från och med	101 till och med	130 fyrk	100 röster
”	131	”	170 ” 120 ”

Från och med	171	till och med	220	fyrek	140	röster
"	221	"	280	"	160	"
"	281	"	350	"	180	"
"	351	"	430	"	200	"
"	431	"	520	"	220	"
"	521	"	620	"	240	"
"	621	"	730	"	260	"
"	731	"	850	"	280	"
"	851	"	980	"	300	"
"	981	"	1120	"	320	"
"	1121	"	1270	"	340	"
"	1271	"	1430	"	360	"
"	1431	"	1600	"	380	"
"	1601	"	1780	"	400	"
"	1781	"	1970	"	420	"
"	1971	"	2170	"	440	"
"	2171	"	2380	"	460	"
"	2381	"	2600	"	480	"
"	2601	"	2830	"	500	"
"	2831	"	3070	"	520	"
"	3071	"	3320	"	540	"
"	3321	"	3580	"	560	"
"	3581	"	3850	"	580	"
"	3851	"	4130	"	600	"
"	4131	"	4420	"	620	"
"	4421	"	4720	"	640	"
"	4721	"	5030	"	660	"
"	5031	"	5350	"	680	"
"	5351	"	5680	"	700	"
"	5681	"	6020	"	720	"
"	6021	"	6370	"	740	"
"	6371	"	6730	"	760	"
"	6731	"	7100	"	780	"
"	7101	"	7480	"	800	"
"	7481	"	7870	"	820	"
"	7871	"	8270	"	840	"
"	8271	"	8680	"	860	"
"	8681	"	9100	"	880	"
"	9101	"	9530	"	900	"
"	9531	"	9970	"	920	"

Från och med 9971 till och med 10420	fyrk	940	röster
„ 10421	„ 10880	„ 960	„
„ 10881	„ 11350	„ 980	„
„ 11351	„ 12000	„ 1000	„

För öfver 12000 fyrk sker ingen höjning af rösttalet.»

Då, enligt hvad af Kongl. Maj:ts tal vid Riksdagens öppnande framgår, statistiska utredningar rörande den kommunala rösträtten nyligen blifvit fullbordade, men i anseende till frågans djupt ingripande art bearbetningar deraf måste föregå, innan densamma kunde till slutlig pröfning föreläggas Kongl. Maj:t, samt då vid detta förhållande det förslag i ämnet, Kongl. Maj:t med anledning deraf kan komma att för Riksdagen framlägga, synes böra afvaktas, innan beslut i frågan af Riksdagen fattas, hemställer utskottet,

att ifrågavarande motion ej må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 april 1896.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herrar *Rudebeck*, *C. F. Pettersson* och *Redelius* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.